

Vallitukset

20.10.2023

LASSILA / POHJOIS-HAAGA TUKIKOHTA XXIV:95

Sijainti. Vihdintien itäpuolella lähellä junanrataa ja Sentnerinkujan eteläpuolella.

Museovirasto

Tukikohta XXVI:95 www.kyppi.fi. Tiivistelmä: ”Tykkipatteri 95 (Lassila)

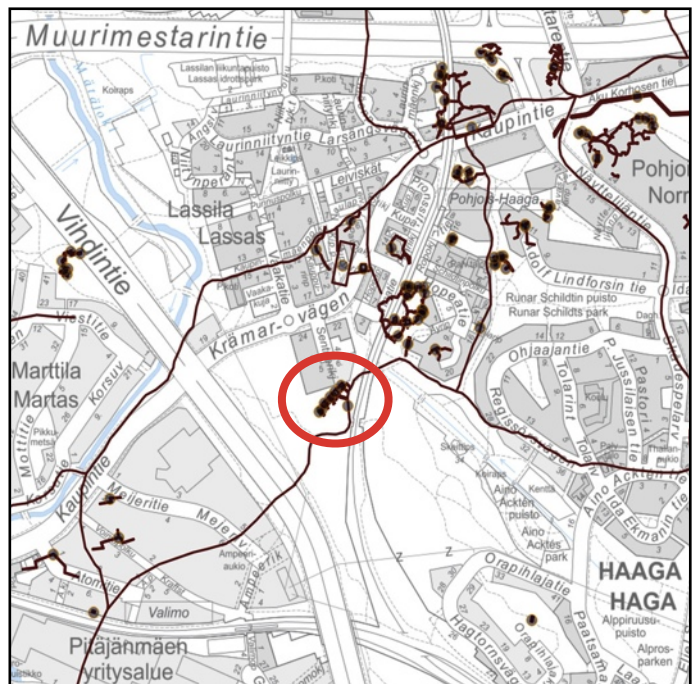
Neljän tykin patteri, joka on rakennettu kallionseinämään ja osaksi kaivettu maahan. Tykkiasemia yhdistää niiden takana kulkeva yhdyshauta. Kussakin tykkiasemassa on ollut kaksi suojahuonetta paitsi itäisimmässä vain yksi. Patterin länsipäässä on lisäksi kaksi erillistä betonista suojahuonetta. Kaikki suojahuoneet ovat tuhoutuneet. Aseistuksena on ollut 4 kpl 152 mm:n 190 puudan piiritystykkiä. Luonti: 13.3.2009 Viimeisin muutos: 6.6.2017.”

Valokuvat 24.4.1992, 23.9.2022, 17.8.2023 ja 18.10.2023
Muistiinpanoja 27.4.1992, Syksy 2023

Esipuhe (muistiinpanot 27.4.1992)

Kun kerran joku asia kartalla jää kaivertelemaan niin se täytyy mennä tutkimaan vaikka onkin hieman sen alueen ulkopuolella, jonka on aikonut näin aluksi kartoittaa. Ensimmäisenä varsinaisena tykkiasema johon minä täällä metsässä törmäsin ja siksi olikin uutuuden viehätystä. Hankittuani kantakartan 1:2000 (F54 1989) missä näkyy Pitäjänmäen teollisuusaluetta ja Pohjois-Haagan länsilaitaa tarkistelin sitä pitkään löytääkseni merkkejä linnoitteista. Havaitsin aivan kartan yläreunassa sellaisia piirroksia joidenka merkitystä en tuntenut. Ne oli kuitenkin piirretty pisteiviivoin ja sellaisiin muotoihin että mielenkiintoni heräsi. Ensi yrittämällä en edes löytänyt näitä kaivantoja kun ei tuota karttaakaan tullut mukaan, vaan eipä hätiä, kun kotona katselin karttoja uudestaan niin, linnoittekin löytyivät eri puolelta junanrataa kuin aiemmin olin etsiskellyt.

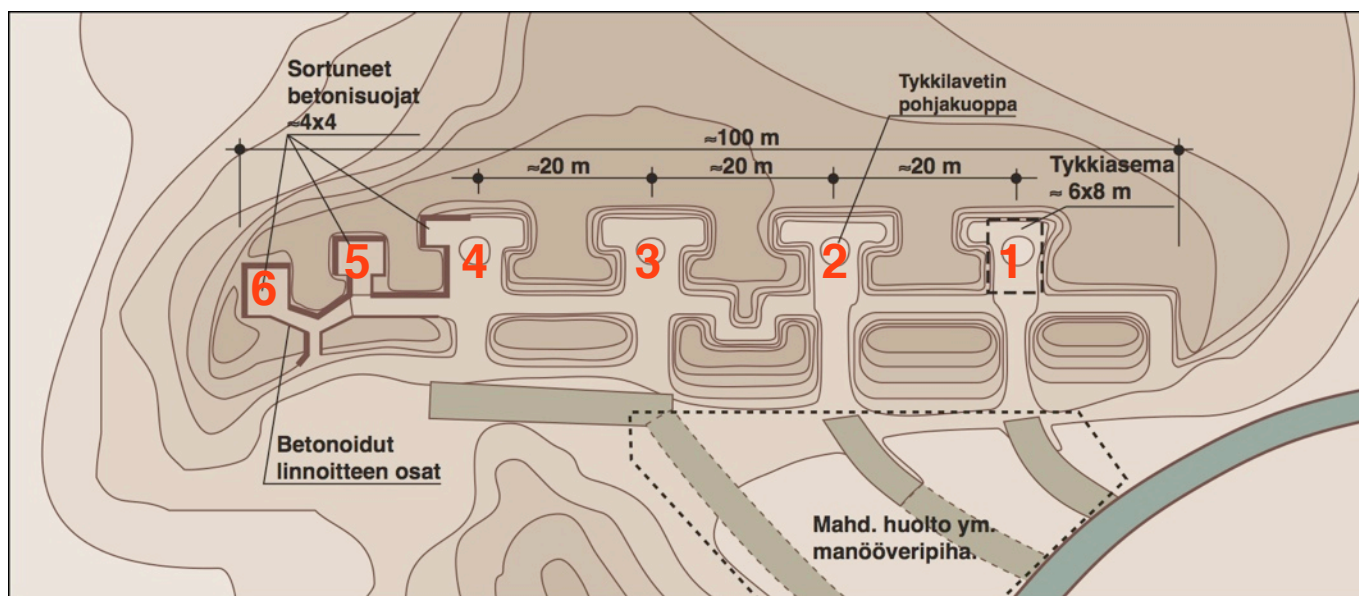
(Syksy 2023) Hyvin tyypillisen oloinen tykkiasema. Aseman paikka säästynyt kokonaisuudessaan rakentamiselta. Betoniset suojat on räjäytetty ja puuosat ilmeisesti kerätty pois. Tykkiaseman eteläpuolella, tykkitien varrella on säännöllisen muotoisia kuoppia ja muitakin ihmisen toiminnasta muistuttavia jälkiä, liittykö ne asemaan.

Helsingin karttapalvelun harmaa karttasarja lisättynä maalinnoitteet 1996 kartalla. ➔

XXIV:95

(Muistiinpanot 27.4.1992) Metsätie joka lähtee Vihdintieltä, kiemurtelee metsässä jonkin matkaa ennen kuin saapuu Martinlaakson radanvarteen josta näkyy kaksi käytävän alkua. Olemme ensimmäisen tykkiaseman edessä. Koko tukikohta alkaa käytävästä joka ensimmäisen kulman jälkeen avautuu tähän tykkiasemaan 1. Aseman leveys on noin 6m ja pituus 8m. Samanlaisia tykkiasemia on vierekkäin 4 kappaletta noin 20m päässä toisistaan. Aseman etureunassa on molemmin puolin sivulle suuntautuvat kaivannot, jotka on tarkoitettu katetuiksi suojiksi. Keskellä tykkiasemaa hieman ympäristöä syvämpi kaivanto joka lienee tarkoitettu tykin jalustan perustukselle. Aseman takaosan suojavallin viertä kulkee tykkiasemia yhdistävä käytävä, joka tekee toisen ja kolmannen aseman välillä kulmikkaan mutkan. Tykkiaseman takaosassa on noin 3m leveä ajoaukko linjan takana olevalle tielle joka johtaa aiemmin mainitulle metsätielle.

Tykkiaseman XXIV:95 kaavio. Oma piirtämä kaavio vuodelta 1992. ↑

Viimeisen tykkiaseman jälkeen on vielä kaksi noin 4x4m kokoista sortunutta suojahuonetta. Nämä suojat, niiden välinen yhdyskäytävä ja viimeisen aseman toinen etupuolen suoja ovat ainoita joissa on käytetty betonia, muualla kaikki on vain maavallia.

Keskeneräiseksi jääneeltä vaikuttava tykkipatteri on koko pituudeltaan noin 100m ja syvyyttä linjassa noin 20m. Suojaavat maavallit on pyörityneet mutta silti yli 2m korkeita. Ampumasuunta on ollut luoteeseen kohti Malminkartanon peltoja.

Linjan takana oleva vetinen aukio (aukio ollut joskus nyt täynnä isoja puita) lienee tarkoitettu huolto ym. manööverejä varten.

(Syksy 2023) Asema on koillinen-lounas suuntainen. Asema on helposti tavoitettavissa ja tutustuttavissa. Mitään erityisempää ei ole tapahtunut viimeisen 30 vuoden aikana. Käytävien pyöreys säilynyt ennallaan tai hieman lisääntynyt. Alue ei ole laajemman ulkoilun paineessa, vain aika-ajoin joku utelias ja lähiseudun koiran ulkoiluttaja. Järeämpi puusto kasvanut lisää ja pensas risukko lisääntynyt. Joitakin runkoja on kaatunut asemiin ja käytäville.

Aikaisemmin selvemmin havaitsemani tykkilavettien kuopat oli käytännössä kadonneet. Suojahuoneiden pohjalle on kasaantunut selvästi lisää maata ja maatuva. Tykkiasemille johtavat tiet oli jo puuston valtaamia ja muuttuneet kapeiksi poluiksi. Kakkos-aseman tie oli vielä jotenkin nähtävissä. Kolmoselle johtava tien tunnisti vain pusikoiden keskellä olevista tien penkoista. Ykköselle astutaankin melkein suoraan tykkitieltä.

Tykkipatterin XXIV:95 takana kulkeva tykkitie. Asemalle johtavat kolme väylää lähtevät tästä vasemmalle.

01

© MH 23.09.2022

Aseman koillispuoleen käytävä saapuu tykinpaikalle 1. Vain risujen täyttämä oja.

02

© MH 18.10.2023

03

© MH 18.10.2023

Tykinpaikka 1. Etuvalli on hieman matalampi. Onko kaivettu viereisen talon pihan tarpeisiin.

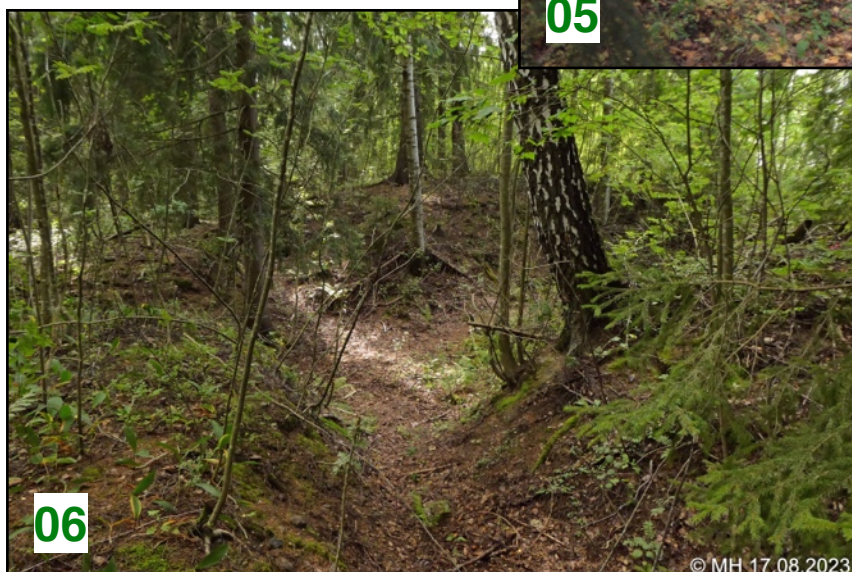

Asemien 1. ja 2. välistä yhdyskäytävää. Taustalla asema 1. Aika järeää puustoa on jo päässyt paikalle kasvamaan.

Tykkiasemalle 2 johtava tie.

Asemien 1. ja 2. välistä yhdyskäytävää.

Tykkiasema 2.

08

© MH 23.09.2022

Tykkiaseman 2. maavalliset suoja-jenkereet. Korkeutta yli kolme metriä.

Tykkiaseman 2 sivulla olleen suoja-huoneen kuoppa. Tämä on ehkä parhaiten havaittava näistä maavallisista suojusta.

09

© MH 18.10.2023

10

© MH 18.10.2023

Kuvan keskellä on toiselle tykkiasemalle saapuvan tien aukko. Taustalla ulkoilureittinä nykyään toimiva tykkitie. Tykkiasema 2. jää kuvasta vasemmalle.

Toisen ja kolmannen tykinpaikan välistä käytävää.

11

© MH 23.09.2022

↓ Kuva tultaessa tykkipaikalta 2 tykille 3.

Tykkiaseman 3 taustaa. Kuusien välissä tykinpaikalle tulevan väylän aukko. Tykinpaikka jää kuvasta oikealle alas. Yhteys tykille 4 on kuvassa oikealle yläviistoon. ↑

Tykkiasemien 3. ja 4. välinen yhdyskäytävä. Maisema ei ole juurikaan muuttunut 30 vuoden aikana.

14

© MH 24.04.1992

Tykkiasema 4. Aseman vasempaan reunaan jää se ainoa betonoidun suojahuoneen jäännös. Taustalle jää Senterinkuja 5 liikerakennus.

15

© MH 18.10.2023

16

© MH 18.10.2023

Tykkiaseman 4. vasemman puoleinen suoja on ollut betonoitu. Paljoa siitä ei enää ole näkyvillä 2023.

Samainen suoja vuonna 1992. Vähäisempi oli suojaan joutuneen risun ja maan määrä. Hissukseen nämä peittyi ellei mitään tehdä.

17

© MH 24.04.1992

18

© MH 23.09.2022

Tykiltä 4 suojille johtavaa käytävää.

Tykkiaseman 3 taustaa. Kuusien välissä tykinpaikalla tulevan väylän aukko. Tykinpaikka jää kuvasta oikealle alas. Yhteys tykille 4 on kuvassa oikealle yläviistoon. ↑

↓ Suojahuone XXIV:95/5.

Suojalta 5. lounaaseen suojalle 6. johtava käytävä. Täällä on jo betonia käytävien tukena.

21

© MH 18.10.2023

Käytävältä etelän erkanevan portaiden aukko.

22

© MH 18.10.2023

Portaista on vielä yhden askelman etureuna näkyvissä.

23

© MH 23.09.2022

Suojalle 6. johtava käytävä on jo aika umnessa.

24

© MH 23.09.2022

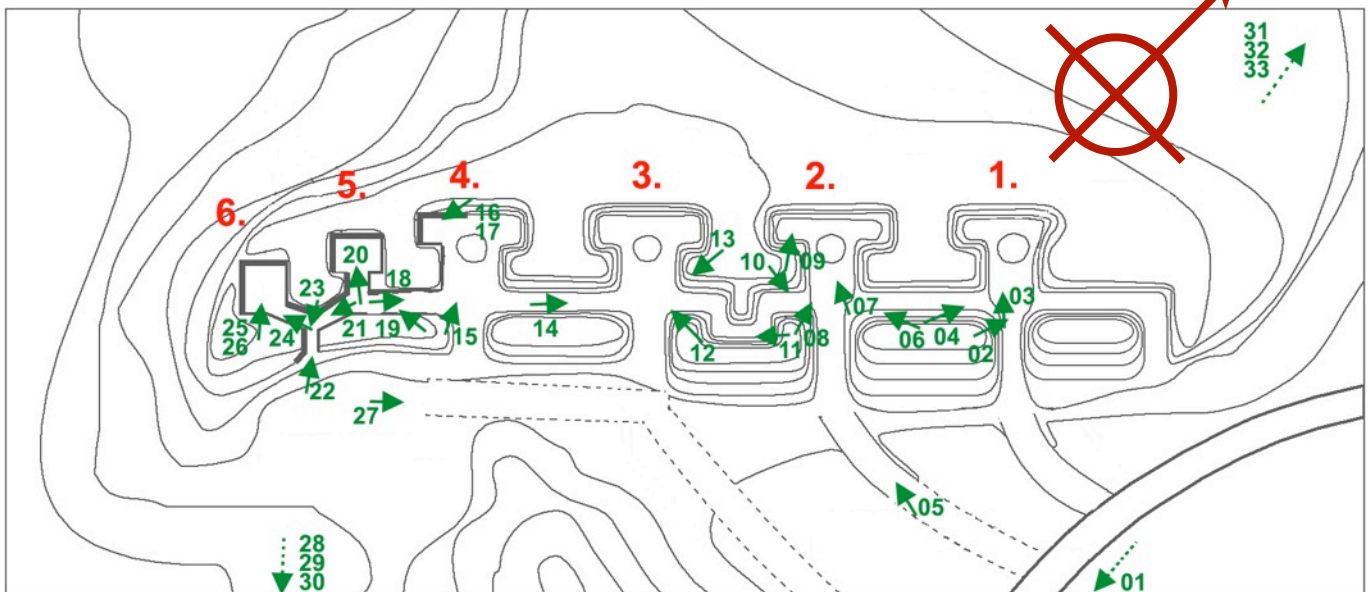
↑ Kuvapari suojahuoneesta XXIV:95/6. Kuvat on otettu samalta kohdilta ja niiden väli on runsaat 30 vuotta. Huomioitavaa on kasvillisuuden lisääntyminen ja suojan kuopan hiljalleen täyttyminen.
↓

Tykkiaseman taustalla kulkeva väylä lounaasta kaakkoon. ↑

Tässä selvityksessä käytettyjen valokuvien paikat. ↓

Tykkiaseman lounaispäässä olevilta suojiilta nousee portaat käytävälinjan taakse. Tuolla taustalla näyttäisi olevan tasaista, vaikuttaa tien pohjalta. Onhan sitä tykille 4 pitänyt myös olla kulkuväylä. Onko sieltä ollut yhteys myös etelämpänä, tykkien varressa oleville kuopille. Nuo kuopat on pääosin säännöllisen suorakaiteen muotoisia, eli ei mitään kaivurilla kaivettuja hiekkakuoppia. Näistä mainitaan myös vuoden 2014 inventoinnin kohdekuvauksissa (Lagerstedt/Laulumaa).

↑ ↗ →
 Tykkiaseman eteläpuolella olevia maaston painaumia. Säännölliset muodot viittäisi muuhun kuin vain pintamaan keräämiseen.

Muinaisjäännösrekisterin mukaan tykkiaseman koillispuolella olisi useita betonisia *“rakennuksen perustuspylväitä ja uuniperustus”* jotka mahdollisesti liittyisi linnoitustöihin. Näitä en aiemmin huomannut katsella, piti käydä vielä paikalla. Betoniperustukset ja uunin pohja löytyi vajaan 100m päästä. Ilmakuvissa ei tällä kohdin näy vuoden 1932 kuvassa mitään, eikä sen jälkeenkään. Rakennus on kuitenkin perustusten mukaan ollut niin iso että, sen pitäisi helposti näkyä ilmakuvissa. Tästä syystä voisi olettaa rakennuksen poistuneen jo hyvän aikaa ennen 30-lukua tai sitten se on jäänyt kesken perustusten teon jälkeen.

Tykkiasemalta noin 80m koilliseen on jonkun rakennuksen perustuksia.

Loppukommentit (20.10.2023)

Eipä tästä kohteesta oikeastaan mitään ihmeenpää jäänyt loppukommentteihin. Hyvä kun on kokonaisuudessaan jäljellä. Vallit pyöristyy ja asema hissukseen maastoutuu.

Uusista kaavasuunnitelmista ei ole tälle asemalle uhkaa. Läntisen Bulevardikaupungin kaavasuunnitelma esittää asuinrakentamista Vihdintien tälle puolelle mutta se ihan ylety tykkiaseman kohdalle.

20.10.2023
Mikko Hakala

